

Broj: 103/22
Podgorica, 3. jun 2022. godine
MS/MS

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/11, 32/14 i 21/17) i člana 41 Pravila o radu Zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG" br. 53/14), nakon sprovedenog ispitnog postupka, po pritužbi XX daje sljedeće

MIŠLJENJE

I UVOD

1. X.Y iz Ukrajine podnio je pritužbu na rad i postupanje Prihvatilišta za strance i Centar za primjenu blažih mjera.

U pritužbi je, u bitnom, navedeno: da ima zdravstvenih problema –dijagnostifikovan dijabetes, da mu je potrebna posebna dijetalna ishrana koju Centar ne obezbjeđuje; da ne jede toplu hranu, da bi dobro bilo da ima svoj frižider i rešo, kako bi pripremao hranu koja odgovara njegovom dijetalnom režimu ishrane.

Dalje je navedeno da mu je frižider neophodan kako bi očuvao svježinu hrane, te da bi na taj način prestala potreba da mu porodica svakodnevno donosi hranu, već bi imao hranu za više dana.

Ukazao je na neadekvatan smještaj drugih ljudi u Prihvatilište iz razloga što tvrdi da sa njim, koji je imuno-kompromitovana osoba, smještaju ljude koji ne posjeduju PSR test što ga zabrinjava, s obzirom na veliki broj bolesti koje ima.

II ISPITNI POSTUPAK

2. U cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je saglasno odredbi člana 35. Zakona o zaštitniku/ci pokrenuo ispitni postupak i aktom br. 01-17/22 od 7.februara 2021. godine zatražio izjašnjenje na navode iz pritužbe od Ministarstva unutrašnjih poslova- Prihvatilišta za strance i Centra za primjenu blažih mjera.

3. Adv. X.X po punomoćju od 04. februara 2022.godine, u ime podnosioca pritužbe zatražio je hitno preduzimanje radnji povodom, kako je naveo zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda vlastodavca zbog naglog pogoršanja zdravstvenog stanja.

3.1 Zaštitnik je aktom br. 01-17/22 od 14. februara 2021. godine zatražio izjašnjenje na navode iz pritužbe od Ministarstva unutrašnjih poslova- Prihvatilišta za strance i Centra za primjenu blažih mjera.

3.2. Aktom 04/3-1-18/22 od 23. februara 2022. godine, dostavljeno je izjašnjenje od Prihvatilišta za strance u kojem je, pored ostalog, navedeno: da je licu x.Z, državljaninu Ukrajine, dana 11.10.2021.

godine ograničena sloboda kretanja smještajem u Prihvatilište za strance i Centar za primjenu blažih mjera, jer je istom u toku postupak njegovog izručenja po osnovu međunarodnog ugovora, a po Rješenju Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava br. 06/2-053/21-125-K od 23.09.2021. godine; da je imenovani narednog dana 12.10.2021. godine, u prostorijama Prihvatilišta za strance i Centra za PBM, izrazio namjeru za međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori; da je shodno članu 63. Zakona o međunarodnoj zaštiti, "stranac koji se nalazi u Prihvatilištu za strance, a izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, odnosno podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu, ne može napustiti Prihvatilište za strance do okončanja postupka po njegovom zahtjevu "; da je zdravstveno stanje, propisana terapija i medicinski tretman pod nadzorom ljekara Medicinskog centra MUP-a koji su angažovani u Prihvatilište za strance; da je prilikom medicinskih tretmana i konsultacijama sa ljekarima angažovanim u Prihvatilištu za strance, a shodno članu 35. Pravilnika o pravilima boravka i kućnom redu u Prihvatilištu za strance, istom dozvoljena nabavka lijekova potrebnih za terapiju i ustupljena na korišćenje.

Dalje se navodi da je na sve zahtjeve lica kao i njegovih punomoćnika u vezi zdravstvenog stanja postupano je po pravilniku i medicinskom protokolu tako da je lice po zahtjevu koristilo i medicinske usluge privatne bolnice "XX"; da je registrovan kao dijabetičar i zato je pod posebnim režimom ishrane kao i rasporedom uzimanja hrane; da je prilikom smještaja isti izrazio želju da se zbog zdravstvenih razloga ne slaže sa režimom ishrane i vremenom uzimanja obroka te je uputio zahtjev da mu se dozvoli svakodnevno dostavljanje hrane od strane rodbine i prijatelja, kako bi imao adekvatne uslove zbog svog zdravstvenog stanja; da je tom zahtjevu udovoljeno uz poštovanje protokola da ne može unositi lako kvarljivu hranu koja nije podesna za čuvanje u datim uslovima.

U vezi sa zahtjevom za unošenje kućanskih aparta (šporet, rešo, frižider), istom nije moglo biti udovoljeno iz razloga što je Pravilnikom o pravilima boravka i kućnom redu u Prihvatilištu za strance zabranjeno posjedovati i unositi predmete i stvari koje mogu narušiti bezbjednost drugih lica, kao i član 30, da stranac ne smije držati hranu koja je podložna kvarenju.

Što se tiče njegovog smještaja u Prihvatilištu, lice je smješteno samo u sobi bilo neko vrijeme da bi isti izrazio želju da kod njega u sobi bude smješten državljanin Rusije kojem je izvršena ekstradicija (x.x). Posle tog vremena lice boravi sam u sobi.

Napominju da su u toku njegovog boravka zahtjevali da mu se izvrši PCR test od strane Instituta za javno zdravlje Crne Gore kojom prilikom su oba testa pokazala negativne rezultate. Rasporedom dnevnih aktivnosti predviđena je šetnja lica smještenih u objektu Prihvatilišta za strance u prostoru predviđenom za izlazak na rekreaciju, i to dva puta u toku dana gdje lice poštuje kućni red, a ujedno ima pravo na odbijanje iste, za koju lice nije imalo nikavih primjedbi.

Konačno navode i da je lice upoznato sa COVID-19 mjerama, postupcima i načinu sprovođenja istih, kojom prilikom sam može i mora da doprinese poštovanju mjera: držanje distance, redovna upotreba dezinfekcionih sredstava, nošenje zaštitne maske itd... Sa licem se postupa humano sa visokom orijentacijom pomoći u svakom pogledu počev od medicinske njege i realizacijom svih zahtjeva koji su u granicama naših ovlašćenja i mogućnosti, a u skladu sa pravilnikom pravilu boravka i kućnom redu u Prihvatilištu za strance.

Uz izjašnjenje je dostavljena sledeća dokumentacija:

Rješenje Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava br. 06/2-053/21-125-K od 23.09.2021.godine, kojim se dozvoljava izručenje Ruskoj Federaciji okrivljenog X.X radi vođenja krivičnog postupka zbog krivičnih djela iz člana 35 stav 2 i člana 226.1 stav 1 Krivičnog zakona Ruske Federacije –krijumčarenje

strateških važnih resursa u velikom obimu od strane grupe lica po prethodnom dogovoru, odnosno ilegalno kretanje preko državne granice.

- Rješenje Sektora granične policije Odsjek za strance i suzbijanje nezakonitih migracija broj: 04/3-1-206/21-73/2 od 11.10.2020.godine, kojim se ograničava sloboda kretanja smještajem u Prihvatilište za strance X.X, državljanin R.Ukraine; da se smještaj u Prihvatilištu za strance i centar za primjenu blažih mjera određuje od 11.10.2020. godine u 14,20h i može trajati samo za vrijeme koje je potrebno za prinudno udaljenje i dok su u toku aktivnosti radi prinudnog udaljenja, a najduže šest mjeseci.
- Dostavnica o prijemu rješenja o smještaju na ime X.X, Prihvatilište za strance i Centar za PBM-Spuž br.04/3-1-206/21-73/2 od 11.10.2021. godine;
- Zapisnik o izjavi uzetoj u vezi rješenja o smještaju u Prihvatilište za strance br.142/21 od 11.10.2021.godine;
- Zapisnik o obavljenom intervju sa štićenikom prihvatilišta za strance br.144/21 od 12.10.2021.godine;
- Zapisnik o prijemu stranca u Prihvatilište za strance (Obrazac 1) kojim se potvrđuje da je X.X primljen u Prihvatilište 11.10.2021.godine, uz preuzete spise i dokumenta: lk.br.000 480 354, izdata u Ukrajini Rješenje RC-GP-Centar br:158/21, službena zabilješka SGP br: 318/21 od 11.10.2021.godine;
- Prijemni list (Obrazac br.3) na ime X.X, sa osnovnim podacima (ime roditelja, pol, dan, mjesec i godina rođenja, mjesto i država rođenja, državljanstvo, broj putne isprave, organ koji je izdao putnu ispravu, mjesto i datum izdavanja i rok važenja, broj rješenja o određivanju smještaja u Prihvatilište, datum i vrijeme smještaja, zdravstveno stanje, oduzeta novčana sredstva(iznos) i predmeti, datum otpusta iz prihvatilišta i napomene). U Obrascu br.3, rubriku pod brojem 10. zdravstveno stanje upisano je nije izvršen ljeekarski pregled;
- Karton stranca (Obrazac br.4) Uprava policije Sektor Granične policije Odsjek za strance i SNM – Prihvatilište za strance i Centar za PBM na ime X.X, sa osnovnim podacima (ime roditelja, pol, dan, mjesec i godina rođenja, mjesto i država rođenja, državljanstvo, lični opis stranca i posebna obolježja, zdravstveno stanje i napomene). U Obrascu br.4, rubriku pod brojem 8. zdravstveno stanje upisano nije izvršen ljeekarski pregled;
- Zapisnik o primopredaji lica od 11.10.2021.godine, Uprava policije Sektor granične policije Odsjek za strance, vize i suzbijanje nezakonitih migracija;
- Službena zabilješka Sektor granične policije Odsjek za strance, i SNM Prihvatilište za strance i Centar za primjenu blažih mjera br.356/21 od 12.10.2021.godine;
- Obrasci otisaka prstiju, Obrazac za uzimanje potpisa lica;
- Potvrda br.2910 od 12.10.2021.godine, kojom je podnositelj pritužbe izrazio namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu;
- Presuda Upravnog suda Crne Gore, U.br.4794/21 od 16.12.2021.godine, kojom je tužba odbijena, rješavajući upravni spor po tužbi X.X iz Republike Ukrajine kojeg zastupa punomoćnik Z.Z, advokat iz Nikšića, protiv Uprave policije- Sektor granične policije- Odsjek za strance i suzbijanje nezakonitih migracija –Prihvatilište za strance i Centar za primjenu blažih mjera, radi poništaja rješenja broj 04/3-1-206/21 – 73/2 od 11.10.2020.godine;
- Zdravstveni karton u Prihvatilištu za strance broj 115 od 12.10.2021.godine sa pregledima od 12.10.2021.godine, ...; pregled od 18.11.2021.godine, 08.03.2022.godine, pregled od 10.02.2022.godine i 11.02.2022. godine;
- Izveštaj ljekara specijalista od 11.02.2022.godine, u kome je između ostalog navedeno: da je pacijent u Prihvatilištu za strance od 12.10.2021.godine, da se liječi od hipertenzije i dijabetesa, da unazad par dana ima umjerene visoke vrijednosti glikemije.
- Izveštaj interne medicine-endokrinologa xx u kome je navedeno da je podnositelj pritužbe dijabetičar koji je ranije uzimao Dapagliflozin i Metformin; da su mu poslednjih dana glikemije visoke tako da je prestao da uzima terapiju Dijagnoza: .....

- Izveštaj ljekara specijaliste Kliničkog centra Crne Gore od 2.12.2021.godine, da se pacijent nazi u Prihvatilištu za strance i liječi se od dijabetesa, da su mu u više navrata su izmjerene veće vrijednosti glukoze u krvi (do 16);
- Izveštaj ljekara specijaliste oralne hirurgije Ministarstva unutrašnjih poslova br.665 od 17.11.2021.godine;
- Izveštaj ljekara specijaliste Klinički centar Crne Gore od 6.02.2022.godine, sa dijagnozom ...;
- Izveštaj ljekara specijaliste- doktor medicine, u kojem je konstatovano između ostalog, da je sposoban za otpust.

III ČINJENICE I OKOLNOSTI

4. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, utvrđene su činjenice relevantne za donošenje ovog mišljenja:

- da je Rješenjem Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava br. 06/2-053/21-125-K od 23.09.2021. godine, dozvoljeno izručenje Ruskoj Federaciji okrivljenog X.Z radi vođenja krivičnog postupka zbog krivičnih djela iz člana 35 stav 2 i člana 226.1 stav 1 Krivičnog zakona Ruske Federacije;
- da je Rješenjem Sektora granične policije Odsjek za strance i suzbijanje nezakonitih migracija broj: 04/3-1-206/21-73/2 od 11.10.2020.godine, podnosiocu pritužbe, dana 11.10.2021. godine, ograničena sloboda kretanja smještajem u Prihvatilište za strance i Centar za primjenu blažih mjera;
- da je u Prihvatilištu uzeta izjava od podnosioca pritužbe u vezi rješenja o smještaju u Prihvatilište za strance br.142/21 od 11.10. 2021. godine;
- da je sačinjen zapisnik o prijemu stranca u Prihvatilište za strance (Obrazac 1) kojim se potvrđuje da je podnosilac pritužbe primljen u Prihvatilište 11.10.2021.godine;
- da se u Prijemnom listu (Obrazac br.3) Uprava policije Sektor Granične policije Odsjek za strance i SNM –Prihvatilište za strance i Centar za PBM na ime X.X, u rubrici pod brojem 10. “zdravstveno stanje” navodi- nije izvršen ljekarski pregled;
- da je podnosilac pritužbe registrovan kao dijabetičar;
- da zdravstveni karton podnosioca pritužbe, sadrži evidenciju o pregledima doktora medicine od 12.10.2021.godine, 18.11.2021.godine, 08.03.2022.godine, 10.02.2022.godine i 11.02.2022. godine;
- da je pregledan od strane ljekara specijaliste oralne hirurgije Ministarstva unutrašnjih poslova br.665 od 17.11.2021.godine i od strane ljekara specijaliste Klinički centar Crne Gore od 2.12.2021.godine, gdje je navedeno: da se pacijent nazi u Prihvatilištu za strance i liječi se od dijabetesa, te da su mu u više navrata izmjerene veće vrijednosti glukoze u krvi(do 16);
- da je pregledan od strane ljekara specijaliste u Kliničkom centru Crne Gore dana 6.02.2022.godine, sa dijagnozom ... i da u Izveštaju ljekara specijalista od 11.02.2022.godine, navedeno: da je pacijent u Prihvatilištu za strance od 12.10.2021.godine i da se liječi od hipertenzije i dijabetesa, da unazad par dana ima umjerene visoke vrijednosti glikemije;
- da u Prihvatilištu nemaju mogućnosti za pregled specijaliste endokrinologa i podnosilac je izrazio želju da se pregleda u privatnoj ustanovi kod endokrinologa;
- da je pregledan od strane doktora interne medicine-endokrinologa xx, (bez naznačenog datuma) u kome je navedeno da je podnosilac pritužbe dijabetičar koji je ranije uzimao Dapagliflozin i Metformin, da su mu poslednjih dana glikemije visoke tako da je prestao da uzima terapiju Dijagnoza: .... i da je u Izveštaju ljekara specijaliste- doktor medicine, konstatovano između ostalog, da je sposoban za otpust;
- da je prilikom medicinskih tretmana i konsultacija sa ljekarima angažovanim u Prihvatilištu za strance, a shodno članu 35 Pravilnika o pravilima boravka i kućnom redu u Prihvatilištu za strance, podnosiocu pritužbe dozvoljena nabavka ljekova potrebnih za terapiju i ustupljena na korišćenje;

- da mu je, kao dijabetičaru, omogućen posebni režim ishrane kao i raspored uzimanja hrane shodno medicinskim indikacijama;
- da mu nije omogućen unos kućanskih aparata (rešo, frižider);
- da je podnosilac pritužbe bio smješten sam u sobi dok nije izrazio želju da kod njega u sobi bude smješten državljanin Rusije kojem je izvršena ekstradicija(X.X), nakon čega je nastavio da boravi sam u sobi;
- da je u toku njegovog boravka izvršeno PCR testiranje od strane Instituta za javno zdravlje Crne Gore kojom prilikom su oba testa pokazala negativne rezultate.

IV RELEVANTNI PROPISI

5.Ustav Crne Gore(»Službeni list CG« broj 1/2007 i 38/13)

Član 19

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava i sloboda.

Član 31

Jemči se poštovanje ljudske ličnosti i dostojanstva u krivičnom ili drugom postupku, u slučaju lišenja ili ograničenja slobode i za vrijeme izvršavanja kazne.

Zabranjeno je i kažnjivo svako nasilje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje nad licem koje je lišeno slobode ili mu je sloboda ograničena, kao i iznuđivanje priznanja i izjava.

6. Zakon o strancima("Službeni list Crne Gore", br. 12/18, 3/19)

Smještaj stranca u prihvatilište

Član 125

Strancu koga nije moguće prinudno udaljiti ili se povratak ne može obezbijediti primjenom blažih mjera, policija će ograničiti slobodu kretanja smještajem u prihvatilište za strance (u daljem tekstu: prihvatilište), a naročito ako postoji rizik od izbjegavanja obaveze napuštanja Crne Gore ili ako stranac onemogućava izvršenje prinudnog udaljenja i povratka.

Okolnosti koje ukazuju na postojanje rizika od izbjegavanja obaveze iz stava 1 ovog člana su da stranac:

- 1) nije napustio Crnu Goru u roku koji mu je određen rješenjem;
- 2) je ušao u Crnu Goru prije isteka zabrane ulaska i boravka;
- 3) ne posjeduje ili je uništio ispravu o identitetu;
- 4) se poslužio falsifikovanom ili tuđom ispravom;
- 5) je izjavio da neće izvršiti obavezu napuštanja Crne Gore;
- 6) ne posjeduje dovoljno finansijskih sredstava;
- 7) nema obezbijeđen smještaj;
- 8) je osuđen za krivično djelo.

Smatra se da je stranac onemogućavao izvršenje prinudnog udaljenja i povratka, u smislu stava 1 ovog člana, ako:

- 1) se nije pridržavao obaveza određenih rješenjem o primjeni blažih mjera;
- 2) je odbio da da lične podatke i dokumenta koja su potrebna za prinudno udaljenje ili je dao lažne podatke.

Blaže mjere

...

Prava i obaveze stranca u prihvatilištu

Član 131

Stranac ne smije napustiti prihvatilište bez odobrenja i dužan je da se pridržava pravila boravka u prihvatilištu.

Stranac u prihvatilištu ima pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti. Stranac koji smatra da je u prihvatilištu podvrgnut mučenju ili drugom okrutnom, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju od strane osoblja ili drugih pritvorenika u prihvatilištu može se obratiti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda.

Pravila boravka i kućni red u prihvatilištu propisuje Ministarstvo.
Stroži policijski nadzor

7. Pravilnik o pravilima boravka i kućnom redu u Prihvatilište za strance ("Službeni list Crne Gore", br. 53/18, 1/22)

Član 3

Prilikom prijema stranca u Prihvatilište, policijski službenik u Prihvatilištu i policijski službenik koji je izvršio sprovođenje stranca u Prihvatilište sačinjavaju zapisnik o prijemu stranca u Prihvatilište i preuzimanju spisa i dokumenata (rješenje o smještaju stranca u Prihvatilište, rješenje o protjerivanju, odnosno izrečenoj zaštitnoj mjeri udaljenja, pisano obavještenje o dovođenju i smještaju u Prihvatilište, koje dostavlja nadležna organizaciona jedinica Uprave policije, tri fotografije stranca koje se koriste za izradu ličnih dokumenata, službenu zabilješku o izvršenom pretresu stranca i posjedovanju novčanih sredstava, ljekarsku dokumentaciju, ukoliko je posjeduje i rješenje o imenovanju zakonskog zastupnika, ako se radi o maloljetnom strancu koji je stariji od 14 godina života ili poslovno nesposobnom licu i drugo).

Obrazac zapisnika iz stava 1 ovog člana sadrži nazive: "Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Prihvatilište za strance", naziv: "Zapisnik o prijemu stranca u Prihvatilište"; mjesta za unos podataka o strancu (prezime, rođeno prezime i ime, imena roditelja, datum, mjesto i država rođenja); datum i vrijeme prijema; prezime i ime policijskog službenika koji je sproveo stranca do Prihvatilišta i prezime i ime policijskog službenika koji je prihvatio stranca; mjesta za unos podataka o preuzetim spisima i dokumentima, kao i datum sačinjavanja zapisnika, potpis policijskog službenika i pečat (Obrazac 1).

Obrazac iz stava 2 ovog člana sastavni je dio ovog pravilnika.

Član 4

Prilikom prijema stranca u Prihvatilište vrši se provjera identiteta na osnovu strane putne isprave, lične karte ili druge isprave na osnovu koje se može utvrditi identitet.

Član 6

Prilikom prijema stranca u Prihvatilište, strancu se oduzimaju novčana sredstva, dragocjenosti, mobilni telefon, oružje, oštri predmeti (noževi, britve, žileti za brijanje, makaze, igle), kao i predmeti za koje postoji opravdana bojazan da bi njima, sebi ili drugom mogao nanijeti povredu ili ugroziti život.

O oduzimanju predmeta iz stava 1 ovog člana, u prisustvu stranca, sačinjava se potvrda, koja sadrži nazive: "Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Prihvatilište za strance", naziv: "POTVRDA o oduzetim predmetima strancu"; mjesta za prezime, rođeno prezime i ime stranca, datum, mjesto i državu rođenja, broj putne isprave i naziv države koja je izdala putnu ispravu; mjesta za unos podataka o oduzetim predmetima, kao i datum izdavanja potvrde, potpis policijskog službenika i pečat (Obrazac 2).

Kopija potvrde iz stava 2 ovog člana daje se strancu.

Obrazac iz stava 2 ovog člana sastavni je dio ovog pravilnika.

Član 7

Ako policijski službenik u Prihvatilištu prilikom prijema utvrdi da je strancu potrebna medicinska pomoć, o tome će obavijestiti doktora medicine u Prihvatilištu (u daljem tekstu: doktor Prihvatilišta) i rukovodioca Prihvatilišta.

U slučaju postojanja zaraznih bolesti ili sumnje u postojanje zaraznih bolesti, stranac se smješta u posebnu prostoriju, gdje ostaje dok doktor Prihvatišta ne utvrdi njegovo zdravstveno stanje.

Član 8

Prilikom prijema stranca u Prihvatište policijski službenik popunjava prijemni list i karton stranca.

...

Član 11

Po završenom prijemu u Prihvatište, stranac se zadužuje adekvatnom garderobom, koju, po potrebi, dodjeljuje Prihvatište, posteljinom i predmetima za ličnu higijenu, određenom količinom novca iz privremeno oduzetih novčanih sredstava.

Stranac od predmeta za ličnu upotrebu može da zadrži svoju odjeću, obuću, posteljinu, pribor za ličnu higijenu, naočare i ortopedska pomagala.

Po odobrenju rukovodioca Prihvatišta, stranac može zadržati i druge predmete za ličnu upotrebu.

...

Član 14

Po prijemu u Prihvatište, a najkasnije u roku od 24 časa od prijema, vrši se ljekarski pregled stranca i sačinjava zdravstveni karton. Zdravstveni karton čuva se na način koji garantuje povjerljivost podataka koje on sadrži.

...

Član 27

Strancu se obezbjeđuju tri obroka dnevno, od kojih je jedan topli obrok, koji su primjereni njegovoj starosnoj dobi, zdravlju, kao i vjerskim i kulturnim potrebama.

Doktor Prihvatišta svakog dana provjerava kvalitet hrane i, ako je potrebno, preduzima i predlaže odgovarajuće mjere.

...

Član 29

Ako se stranac hrani o svom trošku, hrana mu se donosi jedanput dnevno i u količini koja odgovara njegovim dnevnim potrebama.

Strancu koji je bolestan, trudnici, porodilji i maloljetnom strancu koji je stariji od 14 godina života ishrana se upodobljava u skladu sa mišljenjem doktora Prihvatišta.

Član 30

Stranac ne smije u prostoriji držati hranu koja je podložna kvarenju.

Član 31

Tokom boravka u Prihvatištu, stranac ima pravo na zdravstvenu zaštitu.

Ljekarski pregled stranca vrši se i prilikom njegovog otpusta iz Prihvatišta.

Član 32

Ako u Prihvatištu ne postoje uslovi za uspješno liječenje određene bolesti, doktor Prihvatišta će uputiti stranca u javnu zdravstvenu ustanovu u kojoj postoje odgovarajući uslovi.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, doktor Prihvatišta o tome odmah obavještava rukovodioca Prihvatišta.

8. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list CG", br. 12/18, 64 /20)

(član 1)

Ovim zakonom propisuje se zaštita stanovništva od zaraznih bolesti u Crnoj Gori, mjere za njihovo sprječavanje, suzbijanje i iskorjenjivanje, sprovođenje epidemiološkog nadzora, nadležni subjekti za njihovo sprovođenje, način obezbjeđivanja sredstava za njihovo sprovođenje, vršenje nadzora nad izvršavanjem ovog zakona, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti.

(član 55)

Radi sprječavanja unošenja zaraznih bolesti u zemlju, suzbijanja i sprječavanja prenošenja u druge zemlje, Ministarstvo, na predlog Instituta, može da naredi mjere za zaštitu stanovništva od zaraznih

bolesti, i to: [...] 3b) obavezno pridržavanje propisane mjere fizičke udaljenosti između lica tokom: - boravka na otvorenom javnom mjestu, osim za članove zajedničkog porodičnog domaćinstva i lica koja pružaju pomoć licima sa invaliditetom, starim i nemoćnim licima, 3c) obezbjeđenje propisane lične zaštitne opreme - maski, a po potrebi i drugih elemenata opreme, za zaposlene tokom rada: - u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave i lokalne uprave, javnim ustanovama i drugim subjektima koji vrše javna ovlašćenja u kojima se neposredno pružaju usluge građanima, 3d) obavezno korišćenje propisane lične zaštitne opreme zaposlenih (maske, rukavice, vizir i sl.) u objektima: u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave i lokalne uprave, javnim ustanovama i drugim subjektima koji vrše javna ovlašćenja u kojima se neposredno pružaju usluge građanima; 4) zabranu okupljanja stanovništva u zatvorenim i na otvorenim javnim mjestima i 9) druge mjere po epidemiološkim indikacijama.

9. Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 42/2011 i 32/2014, 021/17) propisuje:

Član 41

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.

V ZAKLJUČNA OCJENA

10. Podnosilac pritužbe je, u bitnom, naveo: da ima zdravstvenih problema –dijagnostifikovan dijabetes, da mu je potrebna posebna dijetalna ishrana koju Centar ne obezbjeđuje, da bi dobro bilo da ima svoj frižider i rešo kako bi pripremao hranu koja odgovara njegovom dijetalnom režimu ishrane, te da bi na taj način prestala potreba da mu porodica svakodnevno donosi hranu. Konačno, ukazao je na neadekvatan smještaj drugih ljudi u Prihvatilište iz razloga što se smještaju ljudi koji ne posjeduju PSR test na prisustvo virusa korona, čime mu se ugrožava zdravlje.

11. Nakon sprovedenog ispitnog postupka, Zaštitnik je utvrdio da je podnosiocu pritužbe Rješenjem Uprave policije-Sektor granične policije Odsjek za strance i suzbijanje nezakonitih migracija, dana 11.10.2021.godine u 14,20h, ograničena sloboda kretanja smještajem u Prihvatilište za strance. Iz spisa predmeta dalje proizilazi da je podnosilac pritužbe dijabetičar i da prilikom samog prijema u Prihvatilište nije pregledan od strane doktora, što se potvrđuje konstatacijom u Obrascu 3- prijemni list u rubrici 10: „zdravstveno stanje- nije izvršen ljekarski pregled“ i Obrascu br.4 - karton stranca u rubrici 8: „zdravstveno stanje- nije izvršen ljekarski pregled“ od 11.10.2021. godine. Dalje, uvidom u zdravstveni karton br.115 od 12.10.2021.godine, konstatovan je pregled od strane doktora medicine, i to na datum 12.10.2021.godine, bez upisa časa pregleda, sa anamnezom, dijagnozom i terapijom. Sa tim u vezi, Zaštitnik primjećuje da nije moguće zaključiti da li je, u konkretnom slučaju, pregled obavljen najkasnije u roku od 24 časa od prijema, kako je to Pravilnikom propisano.

12. Dalje iz spisa proizilazi da podnosilac pritužbe jeste dijabetičar, koja hronična bolest zahtijeva redovnu ljekarsku njegu, kao i kontinuiranu pažnju odnosno samokontrolu podnosioca pritužbe kad je u pitanju pridržavanje režima ishrane i rasporeda uzimanja hrane. Podnosilac pritužbe je periodično pregledan od strane doktora u ambulanti Prihvatilišta i po potrebi u Kliničkom centru Crne Gore, a i po želji je pregledan i u privatnoj zdravstvenoj ustanovi kako se to detaljno navodi u utvrđenim činjenicama.

13. U odnosu na navode iz pritužbe koji se tiču dijetalne ishrane i potrebe za unosom kućanskih aparata, Zaštitnik primjećuje da je podnosiocu pružbe u skladu sa Pravilnikom odobreno svakodnevno donošenje hrane od strane porodice, što je i on sam u neposrednom razgovoru nije sporio. Zaštitnik razumije da je ovakav način isporuke hrane predstavlja izlaganje dodatnim troškovima za posjetioce - lica koja donose hranu, a koja su teritorijalno udaljeni od Prihvatišta. Međutim, podnosilac pritužbe nije učinio vjerovatnim navode da hrana koja se priprema u Prihvatištu nije u skladu sa režimom ishrane koji mu je određen i omogućen zbog prirode bolesti odnosno dijabetesa.

14. Što se tiče prijema stranaca u vrijeme COVID-a u Prihvatište i postupanja službenika na prijemu Zaštitnik ukazuje da korona virus (COVID-19) predstavlja vanredne izazove za organe vlasti u svim zemljama.¹ Naime, specifični su i intenzivni izazovi za osoblje koje radi u različitim mestima lišenja slobode, uključujući prostorije za policijsko zadržavanje, kazneno-popravne ustanove, centre za imigracioni pritvor, psihijatrijske bolnice i domove socijalnog zbrinjavanja, kao i u različitim novouspostavljenim prostorijama/zonama u kojima borave lica smještena u karantin.

15. CPT u tom dijelu podsjeća da zaštitne mjere nikada ne smiju da rezultuju neljudskim ili ponižavajućim postupanjem sa licima lišenim slobode. Prema mišljenju CPT-a, svi organi nadležni za postupanje sa licima lišenim slobode trebaju da primenjuju sledeće principe.

1) Osnovni princip mora da bude poduzimanje svih mogućih aktivnosti kako bi se zaštitilo zdravlje i lična bezbjednost svih lica lišenih slobode. Preduzimanje takvih aktivnosti takođe doprinosi i očuvanju zdravlja i lične bezbjednosti osoblja.

2) Moraju da se poštuju smjernice Svetske zdravstvene organizacije o borbi protiv pandemije, kao i domaće smjernice za kliničko lečenje i zaštitu zdravlja, usklađene sa međunarodnim standardima. One takođe moraju da budu u potpunosti primijenjene u svim mjestima lišenja slobode. Što se tiče pružanja zdravstvene zaštite, biće potrebno posvetiti posebnu pažnju specifičnim potrebama pritvorenih lica sa posebnim osvrtom na ranjive grupe i/ili rizične grupe, kao što su starija lica i lica sa već postojećim zdravstvenim problemima. Ovo obuhvata, između ostalog, skrining na postojanje virusa COVID-19 i načine pružanja intenzivne njege ako je to potrebno. Dalje, osoblje bi u ovakvim vremenima trebalo da pruži pritvorenicima i zatvorenicima dodatnu psihološku pomoć.

16. Konačno, imajući u vidu da je podnosilac pritužbe sam boravio u sobi, dok nije po njegovoj želji u sobi smješten stranac kojem je u međuvremenu izvršena ekstradicija, a nakon čega je nastavio da boravi sam u sobi, kao i da su izvršena dva PCR testiranja podnosioca pritužbe kojom prilikom su oba testa pokazala negativne rezultate, Zaštitnik nije mogao utvrditi da je podnosiocu pritužbe u konkretnom slučaju zdravstveno stanje bilo ugroženo iz razloga što se u Prihvatište smještaju osobe koje ne posjeduju PSR test na prisustvo virusa korona, kako je to pritužbom predstavljeno.

17. Sa izloženog, polazeći od toga da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju zaštite i unaprijeđenja ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava i u cilju jačanja vladavine prava, a pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti, Zaštitnik daje

PREPORUKE

---

¹ <https://rm.coe.int/16809cff4b> Izjava o principima vezanim za tretman lica lišenih slobode u kontekstu pandemije zaraze korona virusom (COVID-19) CPT/Inf(2020)13

Prihvatištu za strance i Centru za PBM:

-da dosljedno i precizno vodi propisanu evidenciju uključujući upisivanje datuma i časa obavljenog ljekarskog pregleda;

-da poštuje opšte/lične mjere za sprječavanje i suzbijanje zarazne bolesti COVID i pruži dodatnu psihološku pomoć u vezi sa tim licima kojima je neophodna.

Naslovljen organ je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema ovog akta Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore dostavi izvještaj o preduzetim radnjama i mjerama za izvršenje datih preporuka.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Mirjana Radović

Dostaviti:

- Podnosiocu pritužbe;
- Prihvatištu za strance
- a/a.